

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)

Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Університет ВІТ-АП (Індія)
Державна установа «Інститут економіки
природокористування та сталого розвитку
Національної академії наук України» (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
10 листопада 2022 року

Полтава 2022

звітах.

Таким чином цифровізація економіки дала новий поштовх розвитку бухгалтерського обліку та аудиту, появі нових методів звітності, принципів систематизації та обробки інформації. Важливо примножувати наукові здобутки, формувати нові концепції. Не зважаючи на низку проблем та недоліків цифровий бухгалтерський облік у перспективі є актуальним та передбачає високу потребу у нових фахівцях достатньої кваліфікації.

Література

1. Шишкова Н.Л. Перспективи ІТ-модернізації бухгалтерського обліку: актуалізація теорії і практики. *Економічний вісник*. 2019. №3 URL: https://ev.nmu.org.ua/docs/2019/3/EV20193_146-159.pdf

2. Спільник І., Палюх М. Бухгалтерський облік в умовах цифрової економіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2019, Випуск 1-2. С. 83-96.

3. Руденко С.В. Погрібняк Д.С. Бухгалтерський облік в умовах цифровізації. *Вісник Хмельницького національного університету* 2021. № 1 с. 265-269.

УДК 334.722:355.271 (477)

Чижевська М.Б., к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Романовська Н.І., к.е.н., доцент
Венгер В.В., д.е.н., с.н.с.
Державна установа
«Інститут економіки та прогнозування НАН України»

ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Війна стала величезним стресом для країни та викликом для суспільства. Збройна агресія росії проти України призвела до значних ресурсних збитків: руйнування інфраструктури, знищення та пошкодження майна юридичних і фізичних осіб великого, малого та середнього бізнесу різних форм власності. Перш за все, страждають підприємства малого та середнього бізнесу, для яких останні три роки вже є хронічним високий рівень ризику й нестабільність доходів.

На українських територіях, що тимчасово опинилися під окупацією росії або бойовими діями наразі нічого не виробляється. Це, за свідченням фахівців, приблизно 20% ВВП, яке вироблялося в Україні до війни. Деякі підприємці та підприємства спрямували бізнес зі Сходу на Захід, і це сприяє поживавленню, але, звичайно, не компенсує втрат.

Крім цього звичайна економічна активність сильно впала навіть на решті території країни, близько третини компаній не відновлюють діяльність, а решта стикається із суттєвим падінням внутрішнього попиту та працює не на повну потужність. Про нові великі експортні контракти взагалі майже не йдеться. Тому 30% втрат – це мінімальні оцінки падіння станом на зараз [1].

Вимушена еміграція, внутрішня міграція в багатьох випадках означає втрату не тільки робочих рук і споживчого попиту, але, перш за все, роботи і для великої кількості населення втрати джерела доходу. Внутрішнім переселенцям потрібні соціальні виплати та виплати з безробіття, різноманітної гуманітарної допомоги та тимчасового житла, що, в свою чергу, збільшує навантаження на бюджет.

В цих умовах влада робить все, що може. Іноді такі «ручні» адміністративні рішення мають сенс і по результатах є достатньо вдалимими, інші не вдалі. Це все у більшості робиться з коліс, і навіть за умови, що війну очікували, шлях економіки воєнного часу для політиків та чиновників – суцільна terra incognita [1].

В цих умовах Правління Національного банку вирішило підвищити облікову ставку з 10 до 25% річних. Як пояснив на брифінгу, оприлюднюючи відповідну ухвалу, тодішній голова НБУ Кирило Шевченко, суттєве збільшення ставки рефінансування разом з іншими заходами допоможе зберегти від знецінення гривневі доходи і заощадження громадян, збільшити привабливість активів у гривні та знизити тиск на валютний ринок. Нацбанк тепер матиме більше можливостей забезпечувати курсову стабільність і стримувати інфляційні процеси в умовах війни. Подібне рішення, як стверджують фахівці, дасть Мінфіну можливість залучати ресурс під 30%, але больовий поріг інвесторів набагато вищий. За таких умов значні доходи будуть надходити до банків, які тепер отримуватимуть надприбутки, але одночасно це буде колапсом для реальної економіки.

Очевидним є очікуване зростання інфляції, на розмір якої вищезазначене рішення навряд чи вплине. Разом з тим, передбачається, що мають запрацювати державні програми «5-7-9%» і пільгового кредитування придбання першого житла.

Окремою когортою бізнесу є аграрії, від діяльності яких залежить продовольча безпека цілої країни. Для підтримки аграрних підприємств в Україні введено кредитування для здійснення сільськогосподарської діяльності (посівної) на період воєнного стану. Згідно даної програми надається компенсація відсоткової ставки за залученими кредитами. Підтримку можуть отримати малі та середні аграрні підприємства з оборотом не більше 20 млн. євро в рік та обробляє до 10 тис. га землі [2]. Також з метою зниження навантаження на бізнес в Україні для українських підприємств введено єдиний податок у 2% від обороту без ПДВ, а підприємців на період воєнного стану звільнено від сплати ЄСВ, штрафів, пені та перевірок з боку фіскальних служб.

Крім того, закордонні політики намагаються швидко придумати механізми надати Україні фінансову допомогу, потрібну на вчора, і на що у звичайних

обставинах мали б піти місяці [3]. Зокрема, Європейський Союз офіційно скасував усі мита і збори з українського експорту, що спрямовується на європейський ринок, аби допомогти відновленню українського бізнесу, який постраждав унаслідок російської агресії. Це безпрецедентний крок, спрямований на розвиток економіки України, яка була значно ослаблена внаслідок російської агресії. Він допоможе подолати важку ситуацію, в якій опинились українські виробники та експортери.

Утримання так би мовити «на плаву» і подальше відновлення економіки та соціально-трудової сфери доцільно зосередити на територіях, не задіяних у конфлікті. Необхідно використовувати будь-які можливості задля відродження інституцій, ринків і підприємств; реконструкції і відновлення інфраструктури тощо.

Література

1. Репко М. Економіка воєнного часу. Україна втратила чимало, але робить все можливе, щоб не втратити більше. URL: <https://finance.liga.net/ua/ekonomika/opinion/ekonomika-voennogo-vremeni-my-poteryali-nemalo-no-delaem-vse-chtoby-ne-poteryat-bolshe>
2. Підтримка бізнесу в умовах війни. URL: <https://business.diia.gov.ua/wartime>.
3. Тил працює – Україна воює: підтримка бізнесу в умовах воєнного стану. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/221573.html>
4. Бізнес під час війни. URL: https://biz.ligazakon.net/ru/aktualno/11677_bznes-pd-chasvyni-dopovnyutsya

УДК 338.436:631.15

Шарій Г.І., д.е.н., доцент;
Дубіщев В.П., д.е.н., професор;
Шара С.Ю., аспірантка;
Тріфонова А.С.
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

РУШІЙНІ СИЛИ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНВАЙРОНМЕНТАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ЛЮДСТВА

Починаючи з прадавніх часів еволюція економічних теорій вказує на постійний пошук починаючи з ранніх економічних творів VIII ст. до Геосіда, основ економічного вчення Арістотеля і Ксенофонта, подальшого їх розвитку в творах Саманської школи і Ф.Аквінського в XIII столітті.

Меркантилізм Ж.Кольбера, Ж.Бодена, В.Стаффорда, Мана та інших вчених, які вбачали багатство в грошах та сформували теорії балансу грошей, торгового балансу і «економічного націоналізму» поступово переріс в теорії де